

УДК 821.161.2'06.09(092):[821.112.2.09:81'255.4=00
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-1-28>

Оксана БЄЛИХ,

orcid.org/0000-0002-1167-0224

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології

Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) Belych@vnu.edu.ua

Валентина ВЛАСЮК,

orcid.org/0009-0003-5710-2008

студентка I курсу магістратури факультету романо-германської філології
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) vlsiukvalentyna.de@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ПОЕЗІЇ ГАЛИНИ КРУК НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

Статтю присвячено аналізу перекладу української військової поезії німецькою мовою на прикладі творів Галини Крук. Розглянуто мовні, стилістичні й семантичні особливості відтворення поетичного тексту з урахуванням комунікативних, ідеологічних і культурно-мовних чинників. Особливу увагу приділено воєнній лексиці, яка функціонує не лише як засіб фіксації реалій, а й як інструмент емоційно-експресивного впливу.

Подано короткий огляд творчості Крук, тематики та стилістичних рис її поезії. Встановлено, що основна складність перекладу полягає в передачі семантики, емоційного забарвлення та образності воєнної лексики. Розглянуто перекладацькі трансформації, які забезпечують збереження ритмічної та семантичної структури оригіналу та емоційної глибини. Показано, як у тексті реалізуються риси сучасної експресіоністичної поезії: зокрема, високий рівень емоційного напруження, символізм, інтертекстуальність та акцент на внутрішніх станах ліричного суб'єкта.

Проаналізовано перекладацькі стратегії, застосовані при трансляції твору німецькою мовою, зокрема використання формального еквівенту, семантичного узгодження та стилістичної адаптації. Встановлено, що переклад зберігає ключові ритмікомелодійні та структурно-змістові характеристики оригінального тексту, забезпечуючи доступність та релевантність сприйняття для німецькомовної аудиторії. Доведено, що завдяки застосуванню відповідних перекладацьких стратегій у перекладі віршів збережено як форму, так і зміст оригіналу, що свідчить про високий рівень мистецької вартості перекладу.

Результати підкреслюють значення комплексного підходу до перекладу військової поезії та підтверджують доцільність використання семантико-стилістичної класифікації лексики у перекладознавстві.

Ключові слова: військова поезія, переклад, Галина Крук, воєнна лексика, семантика, поетичний текст, перекладознавство.

Oksana BIELYKH,

orcid.org/0000-0002-1167-0224

PhD in Linguistics, Associate Professor,

Associate Professor at the German Philology Department

Lesya Ukrainka Volyn National University

(Lutsk, Ukraine) belych@vnu.edu.ua

Valentyna VLASIUK,

orcid.org/0009-0003-5710-2008

First year master's student at the Faculty of Romance and Germanic Philology

Lesya Ukrainka Volyn National University

(Lutsk, Ukraine) vlsiukvalentyna.de@gmail.com

FEATURES OF TRANSLATING HALYNA KRUK'S WAR POETRY INTO GERMAN

The article is devoted to the analysis of the translation of Ukrainian war poetry into German on the example of the works of Halyna Kruk. The linguistic, stylistic, and semantic features of reproducing a poetic text are considered, taking into account communicative, ideological, and cultural-linguistic factors. Special attention is paid to military vocabulary, which functions not only as a means of recording realia, but also as an instrument of emotional and expressive influence.

A brief overview of Kruk's creative work, themes, and stylistic features of her poetry is provided. It has been established that the main difficulty of translation lies in conveying the semantics, emotional colouring, and imagery of military vocabulary. Translation transformations that ensure the preservation of the rhythmic and semantic structure of the original and its emotional depth are considered. It is shown how the features of modern expressionist poetry are realised in the text: in particular, a high level of emotional tension, symbolism, intertextuality, and an emphasis on the inner states of the lyrical subject.

The translation strategies applied in rendering the work into German are analysed, in particular the use of formal equivalence, semantic agreement, and stylistic adaptation. It has been established that the translation preserves the key rhythmic-melodic and structural-content characteristics of the original text, ensuring accessibility and relevance of perception for the German-speaking audience. It has been proven that, thanks to the application of appropriate translation strategies, both the form and the content of the original poems are preserved in translation, which testifies to the high artistic value of the translation.

The results emphasise the significance of a comprehensive approach to the translation of war poetry and confirm the expediency of using the semantic-stylistic classification of vocabulary in translation studies.

Key words: war poetry, translation, Halyna Kruk, military vocabulary, poetic text, translation studies.

Постановка проблеми. Після початку повномасштабного вторгнення російського режиму в Україну у 2022 році українська література зазнала глибокого перетворення. Сучасна література, і зокрема поезія, опинилася на передньому краї цієї боротьби – вона стала голосом болю, гніву, надії і незламності, але і водночас зброєю. Багато українських авторів намагаються «поговорити» з Європою, «достукатися» до розуміння суспільства інших країн, які здебільшого дуже далекі від проблем та болю такої близької, але водночас незручної України. Адже тема війни в Україні є табу, не розкривається сповна, або просто свідомо замовчується. Це свого роду психологічний захист, що війни ніхто не хоче, її апіорі не може бути...

Перекладачі воєнної поезії стоять перед викликом: як передати не лише лексичне значення, а й внутрішню напругу, драматизм, тонкі емоційні відтінки, щоб читач іншомовного тексту відчув ту ж глибину і силу, що й читач оригіналу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми поетичного перекладу досліджувалися такими вченими, як О. Білецький, О. Потебня, А. Лефевр, М. Рильський. Проте переклад саме військової поезії залишається малодослідженим, особливо в контексті сучасної української літератури. Але з початком повномасштабної війни в Україні тема перекладу поезії на воєнну тематику набула нової актуальності. Нині перекладом української військової поезії активно займаються Beatrix Kersten, Claudia Dathe, Ulrike Almut Sandig, Maria Wessenböck.

Метою статті є дослідити та проаналізувати особливості перекладу військової поезії Галини Крук німецькою мовою та розглянути основні перекладацькі трансформації.

Відповідно до мети визначено основні завдання:

– виявити та охарактеризувати лінгвостилістичні особливості оригіналів віршів;

– проаналізувати переклад німецькою мовою із визначенням застосованих перекладацьких трансформацій і стилістичних рішень.

Об'єктом дослідження є воєнна поезія Галини Крук та її німецькомовний переклад.

Предметом дослідження є лінгвостилістичні особливості перекладу віршів Галини Крук німецькою мовою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поетичний дискурс – це функціонування численних текстів різного змісту й тематики в сукупності лінгвістичних та екстралінгвістичних компонентів. В мові поетичних творів експлікуються та взаємодіють мовні категорії, котрі впливають на актуалізацію творчих ідей, висновків та оцінок, тобто фактично здійснюється своєрідний поетичний трансфер (Кусько, 2007: 59).

Дослідниця О. Маріна трактує поетичний дискурс як мисленнєво-мовленнєву діяльність, спрямовану на поетичну комунікацію між адресатом та адресантом, яка відбувається в різних модусах (поетичний текст, його аудіовізуальна версія – відеокліп, або екранізація та ілюстрація), що знаходяться у відношеннях взаємодії, взаємовпливу та взаємообумовленості з урахуванням специфіки його породження та сприйняття на перетині різних модусів (Маріна, 2004: 3).

Слово у воєнній поезії – це не просто повідомлення, це зброя і щит, голос, що пробивається крізь шум війни, щоб зафіксувати правду і донести її до світу. Саме тому переклад цієї лексики на інші мови, зокрема німецьку, набуває особливого значення (Шемуда; 2013: 164–165).

На відміну від перекладу прозових текстів, переклад поезії передбачає не лише трансляцію інформації, а й збереження художньої форми, експресії, ритміки, символіки та емоційного впливу. Військова поезія ж вимагає особливої уваги до контексту, оскільки вона нерозривно пов'язана з історичною пам'яттю, соціальними травмами та колективною ідентичністю нації.

Науковець Л. Мачулін виокремлює такі ознаки військової поезії – «поезії спротиву»:

1) українська поезія спротиву вирізняється значною кількістю текстів (різного гатунку), з іншого – більш інтенсивним сприйняттям, емоційним супроводом, її очікуванням та зверненням до національних архетипів;

2) більш глибинне і водночас інтенсивне її сприйняття читачами, глибший емоційний супровід, про що свідчить значна доля аматорської поезії;

3) домінування «жіночого письма» – це не «наступ фемінізму», а виключно воєнні обставини: чоловіки пішли на фронт і взагалі стриманіші у висловленні почуттів в цей час;

4) певна динаміка емоційного супроводу війни залежно від воєнних подій (Мачулін, 2022: 22–23).

Ця тенденція емоційного супроводу війни залежно від воєнних подій простежується і в творчості Галини Крук – української поетеси, перекладачки і літературознавці, авторки збірок *«Снівцунування»* (2013), *«Доросла»* (2017), *«Стається і не перестає»* (2024), яка включає вірші, написані під впливом повномасштабної війни. Її поезія перекладена понад 20 мовами та відзначена престижними нагородами.

В одному з інтерв'ю Галина Крук відзначає, що: *«Поезія, яка писалася після повномасштабного вторгнення, доволі пряма і позбавлена художньої гри, алюзії, метафоричності чи інших поетичних прикрас. Це поезія емоційного факту. А тому вона легше перекладається іншими мовами, ніж довоєнні вірші»* (Поезія емоційного факту, 2023).

У процесі роботи з поетичним текстом, насиченим культурними реаліями, алегоріями та метафорами, перекладач змушений вдаватися до різноманітних *перекладацьких трансформацій* – усвідомлених змін, що спрямовані на досягнення функціонально-комунікативної еквівалентності між оригіналом і перекладом. Застосування перекладацьких трансформацій особливо актуальне при перекладі поетичних творів, де важливо не лише передати зміст, а й зберегти ритм, емоційний заряд, культурні алюзії та інтертекстуальні зв'язки.

Як слушно зазначають дослідники, буквально відтворення слів за словниковим відповідником у переважній більшості випадків є неможливим, оскільки різні мови мають відмінні механізми вираження значення (Журавель, Хайдарі, 2015: 148). У зв'язку з цим перекладачеві доводиться або змінювати внутрішню форму слова, або повністю замінювати його в процесі передачі змісту. Необхідність таких змін викликала

посилену увагу в лінгвістичних колах і сприяла формуванню теоретичної бази, яка описує природу, функції та типологію трансформацій у перекладацькому процесі. Відтак було започатковано низку класифікацій, що систематизують типи трансформацій залежно від рівня мовного втручання – лексичного, граматичного, стилістичного чи семантичного (Кияк, Колісніченко, Шевченко, 2006: 328).

У межах нашого дослідження, присвяченого аналізу перекладів поезії Галини Крук, ми застосуємо поділ трансформацій за рівнями перекладу (лексичним, граматичним, стилістичним тощо).

В оригіналі Г. Крук часто використовує короткі, розірвані речення, паузи та еліпсис, які підкреслюють емоційну напругу, фрагментарність думок і внутрішній конфлікт. Авторка застосовує складні метафори, символіку і ритмічні структури, щоб передати складність людських емоцій та реальності війни.

Наприклад, у вірші *«Момент істини»*, де звучить *минулого – нема. майбутнього – нема.*, авторка за допомогою двох коротких фраз з тире створює відчуття відсутності часу як категорії. Авторські розділові знаки підсилюють драматизм та безвихідь. Перекладачка Клаудія Дате у німецькому варіанті підтримує цю структуру, перекладаючи як *kein gestern. kein morgen.* – зберігає розбитість і драматичний ритм. Проте в німецькій мові це звучить формальніше, ніж в оригіналі, що змінює інтонацію.

Одним із головних викликів перекладу поезії є балансування між формальною точністю та збереженням художньої функції тексту. Переклад вірша Галини Крук *«Жінка на ім'я Надія»* (перекладач: Беатрікс Керстен) демонструє ефективні приклади стилістичної трансформації, викликані необхідністю адаптації ритму, синтаксису та стилістики цільової мови (*«Жінка на ім'я Надія»*, електронний ресурс).

Так, у рядках оригіналу:

*чотири місяці поспіль йшли дощі
витоптуючи посіви збиваючи садовину
йшли як новобранці,
старанно поливали придорожні кущі,
затягували, як могли, свій похід на чужу війну.*

У перекладі порядковий та синтаксичний лад змінено на:

*Der Regen fiel vier Monate ohne Unterlass,
vernichtete die Saat, riss das Obst vom Baum,
bewässerte sorgfältig die Sträucher am
Straßenrand, war zögerlich
wie Rekruten auf ihrem Marsch zu einem fremden
Krieg.*

Застосування інверсії у перекладеному фрагменті посилює образну насиченість тексту, водночас зберігаючи асоціативний зв'язок між дощем і новобранцями, закладений в оригіналі.

Іншим прикладом є символ перемоги:

a peremoга – їй все одно з ким

вона як курва вона

не належить нікому

що у перекладі трансформується в:

aber dem Sieg ist es egal, mit wem er's hält, er ist eine Schlampe

und gehört niemandem.

У перекладі відбувається зміщення фокусу з особистісної інтонації на більш абстрактне втілення перемоги.

Варто підкреслити, що аналіз поетичного перекладу включає не лише зміст і образність, а й формальні аспекти, зокрема структуру рядків. Зміни в цій структурі в перекладі свідчать про перекладацьку стратегію, що балансувала між точністю та збереженням емоційного й ритмічного потенціалу оригіналу.

Лексичні трансформації у вірші «Стільки дозрілої злості» свідчать про те, що перекладач не прагне буквального відтворення, а орієнтуються на збереження експресії і функції слова у культурному контексті («Стільки дозрілої злості», електронний ресурс).

<i>стільки дозрілої злості, що нею</i>	<i>so viel ausgereifte Bosheit, dass man</i>
<i>можна начиняти роз- ривні кулі</i>	<i>ganze Sprenggeschosse füllen</i>
<i>і стріляти самими очима,</i>	<i>und mit den Augen schießen,</i>
<i>зносячи голову з пліч</i>	<i>den Kopf runterholen könnte</i>

У цьому фрагменті К. Дате застосовує лексичну трансформацію, замінюючи образне *начиняти розривні кулі* на більш нейтральне *Sprenggeschosse füllen*. Хоча німецьке *füllen* має менш експресивне звучання, воно зберігає основне смислове навантаження – накопичення деструктивної енергії. Застосовано також граматичну трансформацію: дієприслівниковий зворот *зносячи голову з пліч* у німецькому перекладі перетворено на умовну конструкцію *den Kopf runterholen könnte*, яка є граматично прийнятною та стилістично доречною у німецькій мові.

Трансформації в перекладі не лише зберігають художню цінність оригіналу, а й пристосовують поетичний зміст до мовних та культурних особливостей іншої системи, що є ключовим для успішного поетичного перекладу. Так, у вірші, де

авторка звертається до Європи зі словами: *dimi naši virostutъ zlimi, Evropo, ne įnyatimutъ viri*. Переклад К. Дате відображає цю думку посиленою метафорою: *Blindwütig wachsen unsere Kinder heran, Europa, de blindwütig (сліпа лють)*. Драматизм образу підсилений і викликає потужніший емоційний відгук.

Яскравим прикладом стилістичної трансформації з виразним прагматичним ефектом є вірш «Стоїш із плакатиком по war», де перекладач адаптує вираз задля досягнення сильнішого емоційного впливу на цільового читача. Так, уже в першому рядку читаємо: *Стоїш із плакатиком «по war» як індульгенцією за те, чого уже не відвернути*. К. Дате використовує німецький відповідник: *Da stehst du nun mit deinem no-war-Plakat wie mit einem Ablasszettel für das Unwiderrufliche*

Термін *індульгенція*, що в українському культурному дискурсі може сприйматися переважно як метафора символічного виправдання чи моральної відкупності, у німецькій версії конкретизується як *Ablasszettel* – історично маркований образ, що має чітке семантичне навантаження, пов'язане з практикою купівлі прощення гріхів у католицькій традиції.

У цьому контексті доречним є детальне звернення до ще одного твору Галини Крук – вірша «Усі ми, Європо» 2014 року. Він слугує релевантним матеріалом для подальшого аналізу перекладацьких трансформацій на рівні семантики, композиції та культурних конотацій. Окрім того, саме цей вірш був прочитаний прем'єр міністром Польщі Дональдом Туском у Верховній Раді України у 2019 році: *Вірш і н'ять порад можновладцям*.

Цей твір є віршем-пророцтвом ситуації, що склалася сьогодні. Крім того, вірш «Усі ми, Європо» є репрезентативним зразком творчості Галини Крук, що дозволяє окреслити типові перекладацькі стратегії, використані в перекладах К. Дате, і зробити висновки щодо особливостей адаптації поетичного тексту в умовах міжкультурної комунікації.

Zutiefst beunruhigt

Wir sind alle ZUTIEFST beunruhigt, liebes

Europa,

einige wurden sogar ermordet.

Lösch ruhig weiter die brutalen Youtube-Filme,

deine Bürger verkraften die Bilder nicht.

*Einige von uns werden dich nicht mehr mit
eigenen Augen sehen.*

*Aber dein Sehvermögen, Europa, hat auch
nachgelassen,*

*denn die blutenden Augen und Schusswunden
entgehen dir.*

*Manche können dir, Europa, nicht mehr die Hand
geben,
nimm's ihnen nicht übel,
sie haben nur noch Prothesen,
und auch zu deiner altehrwürdigen Kultur
dringen sie nicht mehr vor:
SCHÜTZ deine Grenzen, Europa,
vor jähem Eindringlingen,
hör sicherheitshalber hin, ob wir noch schreien
unter den Fußstritten, Gewehrhieben und
Stockschlägen.
Blindwütig wachsen unsere Kinder heran,
Europa,
deine hysterischen und tränenreichen
Nachrichten
über herrenlose Hunde
nehmen sie dir nicht ab.
Verzeih ihnen, Europa, sei nicht erstaunt,
wir sind wohl Tiere,
man knallt uns mit Wolfspatronen ab wie
Besessene.
Und wie hast du, Europa, derweil deine Zeit
verbracht?
Vermisste und Tote registriert?
Dir die Hände gewaschen? Auf verlässliche
Zahlen gewartet?
Dich als Ding an sich versteckt?
Für Frieden und Freiheit!, Es lebe die Mauer!,
Nur Geld stinkt natürlich nicht
und die Opfer
gibt man preis, es sind ja keine Tauben.*
(«Усі ми, Європо», електронний ресурс)

Доцільно наголосити, що заголовки в перекладі необхідно коригувати відповідно до культурних і мовних особливостей приймаючої спільноти, оскільки буквальний переклад часто не передає всю глибину змісту та стилістичну специфіку оригіналу.

Однією з ключових трансформацій, до якої вдається перекладач, є стилістична трансформація з елементами семантичного зсуву (трансформаційно-аналітично близька до поняття модуляції), що змінює ракурс сприйняття події. Наприклад, рядок оригіналу: *цоб тутешня жорстокість не разила твоїх громадян*. У німецькому перекладі подано як: *deine Bürger verkraften die Bilder nicht (твої громадяни не витримують цих зображень)*.

У перекладі відбувається зміна синтаксичної структури: активна дія (*жорстокість разить*) трансформується в реакцію суб'єкта (*громадяни не витримують*). Така зміна супроводжується лексико-стилістичним зрушенням, що акцентує не стільки на агресії, скільки на моральній та емоційній реакції глядача (Європи) на побачене. Ця

трансформація підсилює прагматичний ефект: переклад не лише зберігає основну ідею, а й загострює відповідальність адресата – глядача, що не може витримати правди війни.

В окремих випадках Дате застосовує описовий переклад, розгортаючи стислі метафоричні формули в ширші синтаксичні конструкції. Наприклад, рядок: *Чисть частіше Ютюбію*. В перекладі набуває форми: *Lösch ruhig weiter die brutalen Youtube-Filme*. У дослівному перекладі трансформується в *Видаляй спокійно й далі жорстокі відео на YouTube*. Така деталізація уточнює зміст і робить його зрозумілішим у цільовій культурі, зберігаючи іронічну інтонацію оригіналу.

Зустрічається і граматична транспозиція зміна частиномовної або синтаксичної структури. У фразі: *навіть руки тобі дати (хіба що протези!)*. Німецький варіант звучить так: *sie haben nur noch Prothesen*. Дослівний переклад – *у них залишились тільки протези*. Дієслівна структура з українського оригіналу зникає, замість цього маємо іменникову форму, яка логічно вписується в німецьку синтаксичну конструкцію.

Цікавим також є випадок із перекладом метафоричного прикметника *голубі* в останньому рядку: *жертви не вартують на захист, якщо вони не голубі*. У перекладі маємо: *es sind ja keine Tauben*. (вони не голуби). Застосовано лексико-семантичну трансформацію з уточненням: слово *голубі* не перекладено як *blau* (через його неоднозначне значення в німецькій – «п'яний»), а замінено на *Tauben* – голубів як традиційний символ миру. Це зберігає культурну алюзію і дозволяє уникнути семантичної двозначності.

Також слід відзначити використання графічних засобів як як елемента стилістичної трансформації: перекладач передає емоційно забарвлену лексику великими літерами, наприклад: *Усі ми, Європо, так глибоко стурбовані*. В перекладі: *Wir sind alle ZUTIEFST beunruhigt, liebes Europa*. Застосування великих літер стилістично передає інтонаційний наголос і візуально акцентує риторичу тексту, що посилює емоційний ефект.

Висновки. Таким чином, розглянуті переклади є яскравим прикладом комплексного використання перекладацьких трансформацій, що служать не лише збереженню змісту, а й репрезентації поетичної інтонації, культурного підтексту та риторичної напруги, притаманних оригіналові. Інтерпретація – це не калька, а повноцінна поетична реакція на текст, що зберігає його емоційну, ідеологічну та художню енергію в іншомовному просторі. Як зазначає сам перекладачка Клаудія Дате, «поезія – важлива та складна форма осмис-

лення світу. Вона вимагає зосередження та відкритості до незвичних перспектив та вражень, вимагає фантазії» (Радіо Свобода, 2021).

Отже, перекладацькі трансформації є необхідним і важливим інструментом у процесі передачі поетичного тексту з однієї мови на іншу. Вони допомагають зберегти не лише зміст, а й емоційну насагу, ритм, стилістичні особливості та культурні алюзії оригіналу. Основне завдання сучасного перекладача – віднайти баланс між емоційним та водночас точним відтворенням оригіналу без двозначної спотвореності оригіналу.

Галина Крук формує текст як емоційно насичений потік, де ключову роль відіграють образи зла, люті, безнадії і одночасно надії. Перекладач, у свою чергу, здійснює креативний акт відтворення

цих образів у межах іншої мовної системи, що потребує не буквального копіювання, а трансформації змісту з урахуванням семантичних і прагматичних особливостей.

На прикладі поезії Галини Крук видно, що застосування лексичних, стилістичних і граматичних трансформацій дає змогу адаптувати текст до норм цільової мови та аудиторії, зберігаючи при цьому глибину і силу художнього висловлювання. Такий комплексний підхід до перекладу сприяє не тільки збереженню художньої цінності твору, а й розширенню його культурного контексту, що важливо для міжкультурної комунікації та взаєморозуміння.

Перспективним вважаємо дослідження ефективності використання нейромереж для перекладу військової поезії Галини Крук.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Virsh i p'iat porad mozhnovladtsiam. Donald Tusk vystupiv ukrainskoiu Radi*: веб сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/video-virsh-i-piat-porad-mozhnovladtsiam-donald-tusk-vystupyv-ukrainskou-v-radi/29778673.html> (дата звернення: 20.08.2025).
2. Журавель Т., Хайдарі Н. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2015. № 19, т. 2. С. 148–150.
3. Кияк Т., Колесніченко І., Шевченко Л. Основи теорії перекладу: навч. Посіб.: Либідь, Київ 2006. 328 с.
4. Кусько К. Дискурс іноземномовної комунікації: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, Львів 2002. С. 25–48.
5. Кусько К. Типологія та прагматика літературно-художнього дискурсу в поетичних творах Г. Гейне. Дискурсознавство. Текстологія. 2007. № 4. С. 55–63.
6. Маріна О. Контрастивні тропи й фігури в американській поезії модернізму: лінгвокогнітивний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Київський національний лінгвістичний ун-т. Київ, 2004. 21 с.
7. Мачулін Л. Національні архетипи як модус поезії спротиву в російсько-українській війні. Культура України. 2022. Вип. 77. С. 19–27. DOI: 10.31516/2410-5325.077.02.
8. Поезія емоційного факту. *Інтерв'ю з поеткою та волонтеркою Галиною Крук*: веб-сайт. URL: https://susplne.media/culture/413172-poezia-emocijnogo-faktu-intervu-z-poetkou-ta-volonterkou-galinou-kruk/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 20.08.2025).
9. Радіо Свобода. «Через літературу постає образ суспільства». Клаудія Дате про переклад української поезії і прози на німецьку веб-сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrainskii-institut-pereklad-date-drahoman-prize/31231729.html> (дата звернення: 20.08.2025).
10. Шемуда М. Художній переклад як важливий чинник міжкультурної комунікації. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Серія: Філологічні науки. 2013. Кн. 1. С. 164–168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2013_1_33 (дата звернення: 20.08.2025).
11. *Момент істини*: веб-сайт. URL: <https://www.lyrikline.org/fr/poemes/moment-istini-16316> (дата звернення: 20.08.2025).
12. *Жінка на ім'я Надія*. веб-сайт URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/zhinka-na-imya-nadiya-16318> (дата звернення: 20.08.2025).
13. *Стільки дозрілої злості*: веб-сайт. URL: <https://www.lyrikline.org/de/uebersetzungen/details/22933/16317> (дата звернення: 20.08.2025).
14. *Усі ми Євро*: веб-сайт. URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/usi-mi-yevropo-16319> (дата звернення: 20.08.2025).
15. *Стоїш з плакатиком по war*: веб-сайт. URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/stoyish-iz-plakatikom-no-war-16314> (дата звернення: 20.08.2025).

REFERENCES

1. *Virsh i piat porad mozhnovladtsiam. Donald Tusk vystupyv ukrainskoiu Radi* [Electronic resource]. [A poem and five pieces of advice to politicians. Donald Tusk spoke in Ukrainian to the Parliament] URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/video-virsh-i-piat-porad-mozhnovladtsiam-donald-tusk-vystupyv-ukrainskou-v-radi/29778673.html> (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].
2. Zhuravel T., Khaidari N. (2015) Poniattia perekladatskykh transformatsii ta problema yikh klasyfikatsii. [The concept of translation transformations and the problem of their classification] Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia, 19(2), 148–150. [in Ukrainian].

3. Kyiak T., Kolesnichenko I., Shevchenko L. (2006) *Osnovy teorii perekladu: navch. posib.* [Fundamentals of translation theory: textbook]: Lybid, Kyiv 328 p. [in Ukrainian].
4. Kuskо K. (2002) *Dyskurs inozemnomovnoi komunikatsii.* [Discourse of foreign language communication] Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU im. Ivana Franka, 25–48. [in Ukrainian].
5. Kuskо K. (2007) *Typolohiia ta prahmatyka literaturno-khudozhnogo dyskursu v poetychnykh tvorakh H. Heine.* [Typology and pragmatics of literary-artistic discourse in the poetic works of H. Heine] *Dyskursoznavstvo. Tekstolohiia*, 4, 55–63. [in Ukrainian].
6. Marina O. (2004) *Kontrastyvni tropy y fihury v amerykanskkii poezii modernizmu: linhvokohnityvnyi aspekt: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: spets. 10.02.04 «Hermanski movy» / Kyivskyy natsionalnyi linhvistychnyy un-t.* [Contrastive tropes and figures in American modernist poetry: a linguocognitive aspect: author's abstract of the dissertation ... candidate of philological sciences: spec. 10.02.04 «Germanic languages» / Kyiv National Linguistic University] Kyiv, 21 p. [in Ukrainian].
7. Machulin L. (2022) *Natsionalni arkhetypy yak modus poezii sprotyvu v rosiisko-ukrainskkii viini.* [National archetypes as a mode of resistance poetry in the Russian-Ukrainian war] *Kultura Ukrainy*, 77, 19–27. DOI: 10.31516/2410-5325.077.02. [in Ukrainian].
8. *Poeziia emotsiinoho faktu. Interviu z poetkoiu ta volonterkoiu Halynoiu Kruk.* [Poetry of emotional fact. Interview with poet and volunteer Halyna Kruk] [Website] URL: https://suspilne.media/culture/413172-poezia-emocijnogo-faktu-interviu-z-poetkou-ta-volonterkou-galinou-kruk/?utm_source=chatgpt.com (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].
9. Radio Svoboda. (2020) «Cherez literaturu postaie obraz suspilstva». Klaudia Date pro pereklad ukrainskoi poezii i prozy na nimetsku. [«Through literature, the image of society emerges». Claudia Date on translating Ukrainian poetry and prose into German] URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrainskii-instytut-pereklad-date-drahoman-prize/31231729.html> (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].
10. Shemuda M. (2013) *Khudozhnii pereklad yak vazhlyvyi chynnyk mizhkulturnoi komunikatsii.* [Artistic translation as an important factor of intercultural communication] *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. M. Hoholia. Serii: Filolohichni nauky*, 1, 164–168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2013_1_33 (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].
11. *Moment istyny.* [Website]. [Moment of truth] URL: <https://www.lyrikline.org/fr/poemes/moment-istini-16316> (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].
12. *Zhinka na imia Nadiia.* [Website]. [A woman named Nadia] URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/zhinka-na-imya-nadiya-16318> (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].
13. *Stilky dozriloi zlosti.* [Website]. [So much ripe anger] URL: <https://www.lyrikline.org/de/uebersetzungen/details/22933/16317> (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].
14. *Usi my Yevropo.* [Website]. [All of us Europe] URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/usi-mi-yevropo-16319> (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].
15. *Stoish z plakatykom no war.* [Website]. [You stand with a no war sign] URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/stoish-iz-plakatikom-no-war-16314> (accessed: 20.08.2025). [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 13.08.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 26.09.2025
Дата публікації: 23.10.2025